

[Ragnhild Andersen.]

De tusinder af lejere, der bor i gamle, usunde, uhygiejniske, utidssvarende, ja i mange, mange tusinde tilfælde saneringsmodne lejligheder, skal ikke medvirke til en økonomisk sanering af krigs- og krisebyggeriet.

Med disse bemærkninger skal jeg på mit partis vegne anbefale de foreliggende lovforslag til vedtagelse.

Kjærbøl: Det havde været naturligt, om jeg ved afslutningen af finanslovforslagets behandling den 6. ds. var fremkommet med de bemærkninger, jeg havde fundet anledning til, og som i særdeleshed er fremkaldt af den højtærede indenrigs- og boligministers tale den 5. ds., men tvingende grunde forhindrede mig deri.

Af fortrykket ser jeg, at det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard har takket den højtærede minister for den klare redegørelse, han gav vedrørende bolig- og byggeforholdene, og jeg kan forsåvidt være enig med det ærede medlem, men må dog tilføje, at der var en del, som den højtærede boligminister undlod at komme ind på, vel af forståelige grunde, ligesom den højtærede ministers tale var et stykke balancekunst mellem ministerens oppositionelle fortid og den ansvarsbetonede administrative placering, som ministeren nu har fået.

Det er jo rigtigt, som ministeren bemærkede, at byggeri er en langsigtet virksomhed. Ministeren sagde:

„Øjeblikkets problemer er nøje forbundet med dispositioner, der er truffet for lang tid tilbage, og omvendt vil de dispositioner, som jeg i dag træffer, først langsomt sætte sig igennem i vort økonomiske liv, og deres endelige konsekvenser vil måske først komme til udtryk om 1 à 2 år.“

Så langt ministeren! Men dette udelukker dog ikke, at indgreb i, hvad jeg vil kalde et administrativt forsvarligt planlagt byggeri, kan fremkalde øjeblikkelige virkninger af forstyrrende karakter.

Når den højtærede indenrigs- og boligminister således oplyser, at der af den samlede byggeinvestering på 2,3 milliarder kr. i 1950 falder 510 mill. kr. på boligbyggeriet, 155 mill. kr. på erhvervsbyggeri og 60 mill. kr. på landbrugsbyggeri, tilsammen 725 mill. kr., medens ombygninger og reparationer af ministeren skønmæssigt anslås til 700 mill. kr., så må man uvilkårligt spørge, om disse tal fremkommer på grundlag af forlængst trufne dispositioner. Det er jo ikke tilfældet. Den skævhed i forholdet mellem boligbyggeri og reparations- og ombygnings-

arbejder, som de nævnte tal er udtryk for, er jo ikke en følge af velovervejede administrative foranstaltninger, men skyldes foranstaltninger gennemført efter et stærkt pres fra den daværende oppositions side og i god forståelse med ministerens højtærede efterfølger. Det er nemlig ikke nok, at den højtærede minister og det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard står op og taler om langsomt tempo i byggeriet, sortbørslønninger o. s. v. og konstaterer, at antallet af færdiggjorte lejligheder i indeværende år kommer til at ligge betydeligt under, hvad tilfældet var i 1949, men undlader at nævne en meget væsentlig årsag til denne tilstand, nemlig ændringerne i materialereguleringen, som blev gennemført ved bekendtgørelsen af 28. februar i år.

Den daværende opposition kunne selvfølgelig ikke affinde sig med Kjærbøls restriktive administration eller med hans socialiseringstendenser; der måtte gøres noget, og resultatet blev en sådan frigivelse af adgangen til byggeri, ombygninger, tilbygninger og reparationsarbejde, at den byggerytme, der var tilvejebragt gennem boligministeriets virksomhed i 1948 og 1949, gik tabt, at byggeriets tilpasning til tilstedeværende arbejdskraft og forhåndenværende materialer blev forflygtiget, og at vi endte i en tilstand, der meget lignede den, som under venstres regering i 1947 førte til det absolutte byggestop.

Hvad gik da de af oppositionen fremkaldte ændringer ud på? Tidligere kunne man kun i landkommuner frit opføre beboelseshuse med indtil 2 lejligheder og op til 110 m² pr. lejlighed. Nu blev sådanne beboelseshuse også givet fri i byerne, og samtidig blev lejlighedsarealet udvidet fra 110 til 130 m², en grænse, der også skulle være gældende for statslånsbyggeri. Ombygnings- og forbedringsarbejder i bestående lejligheder og udvidelsesarbejder indtil 130 m² blev givet fri.

Når det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard gentagne gange har kritiseret, at der blev givet statsstøtte til disse relativt store lejligheder, må jeg gøre opmærksom på, at hans parti, da disse spørgsmål blev behandlet i februar måned, ikke protesterede derved.

For erhvervsbyggeriets vedkommende frigav man nybygninger og tilbygninger til private erhvervsformål indenfor industri og håndværk op til 100 m², ligesom forbedringer og ombygningsarbejder ved bestående virksomheder indenfor håndværk og industri var blevet frie indenfor et beløb af 10 000 kr. Offentlige bygge- og anlægs-